

повідно до закону, а також інші правомочності, передбачені законом та статутними документами. По суті, ці всі законодавчі визначення корпоративних прав у системі права України є тотожними.

При визначенні поняття частки, по-перше, необхідно звернутись до положень Закону України «Про господарські товариства», за яким, частка – це певна частина статутного капіталу товариства, що посвідчує права її власника у цьому товаристві.

Необхідно відмітити, що частка у статутному капіталі та корпоративні права не є тотожними поняттями. Підставою виникнення корпоративних прав є набуття частки у статутному капіталі. Саме тому, при укладанні договору застави є дуже важливим, що передається в заставу – частка у статутному капіталі чи корпоративні права. Передання кожного з цих об'єктів у заставу матиме свої юридичні наслідки та різні ризики.

Щодо предмету застави, зокрема, згідно до статті 4 Закону України «Про заставу» та ст. 576 Цивільного кодексу України (далі – ЦК України) може бути будь-яке майно (майнові права), що може бути відчужене заставодавцем і на яке може бути звернено стягнення [6, с. 231, 7].

Таким чином, виходячи з такого розуміння, можна зробити висновок, що корпоративні права як комплекс майнових і немайнових прав, що впливають з права власності на частку (акцію), не відповідають вимогам до предмета застави у повній мірі, по – перше, у тому що, у складі корпоративних прав є особисті немайнові права, які є невідчужуваними та на них не може бути звернено стягнення; [8, с. 30] по – друге, майнові права у складі корпоративних прав не є відособленими чи індивідуалізованими одне від одного та від немайнових прав у складі корпоративних прав, а саме тому не можуть перебувати в обороті окремо один від одного та окремо від права власності на частку/акцію, в тому числі не можуть бути передані в заставу без немайнових прав; в третіх, на корпоративні права неможливо звернути стягнення окремо від звернення стягнення на частку чи акцію, з яких такі корпоративні права впливають [9, с. 643].

Підводячи підсумки, необхідно підкреслити, що договір застави корпоративних прав є достатньо ризиковим договором, у зв'язку з тим, що заставодержатель ризикує, що такий договір може бути визнаний судом недійсним та на такі права неможливо буде звернути стягнення у майбутньому.

Інші особливості виникають, коли в заставу передається частка у статутному капіталі як об'єкт права власності учасника товариства. Так, законодавством встановлюється, що частка учасника не може бути відчужена, якщо це прямо встановлено статутом товариства, а також те, що учасник това-

риства має права продати чи іншим чином відступити свою частку у статутному капіталі одному або кільком учасникам цього товариства [10, с. 229]. Однак є такі обмеження цього права:

1) частка учасника не може бути відчужена, якщо це прямо встановлено статутом товариства;

2) учасники товариства користуються переважним правом купівлі частки пропорційно до розмірів своїх часток;

3) частка учасника може бути відчужена лише в тій частині, у якій її повністю сплачено, що може підтверджуватись свідоцтвом про сплату внеску до статутного капіталу товариства.

Підводячи підсумки цього питання необхідно підкреслити, що частка у статутному капіталі товариства може бути предметом застави, але при укладанні такого договору необхідно пересвідчитися, що статут товариства не містить заборони на укладання таких договорів і на відчуження частки взагалі, а також на момент укладання договору частка, що передається в заставу, сплачена у повному обсязі, та статутом не передбачена згода учасників та передачу частки у заставу [11, с. 774; 12, с. 128]. У випадку, коли така згода передбачена, то необхідно отримати письмову згоду всіх учасників товариства на передачу частки у заставу до укладання договору застави.

Ще одним проблемним питанням є звернення стягнення на заставлену частку за договором застави. Розглядаючи дане питання необхідно почати з того, що відповідно до ст. 20 Закону України «Про заставу» та ст. 24 Закону України «Про забезпечення вимог кредиторів та реєстрацію об'яжень» звернення стягнення на заставлене майно може відбуватися за рішенням суду, третейського суду, на підставі виконавчого напису нотаріуса або у не судовому порядку [13, с. 938; 14, с. 672]. Щодо реалізації заставленого майна, на яке звернено стягнення, то воно проводиться державним виконавцем на підставі виконавчого листа, наказу господарського суду або виконавчого напису нотаріуса, якщо інше не передбачено договором.

Цікавим моментом та водночас проблемним є те, що законодавство України не містить чіткого механізму звернення стягнення на частку у статутному капіталі товариства у порядку виконавчого провадження. Поряд з тим діюче законодавство України не містить чіткого механізму звернення стягнення на частку у статутному капіталі товариства у порядку виконавчого провадження. Саме тому найчастіше фінансові установи при видачі кредиту та укладанні договору застави частки одночасно укладають договір відступлення заставленої частки, що набуває чинності у разі порушення заставодавцем своїх зобов'язань за кредитним

ЛІТЕРАТУРА:

1. Нижний С. В. До питання про правову природу застави / С. В. Нижний // Вісник Хмельницького інституту регіонального управління та права. – 2002. – № 2. – С. 104-110.
2. Про заставу : Закон України від 2 жовтня 1992 р. // Відомості Верховної Ради України. – 1992. – № 47. – С. 142.
3. Про акціонерні товариства : Закон України від 19.12.2008 р. // Відомості Верховної Ради України. – 2008. – № 50. – С. 2432
4. Податковий кодекс України : Закон України від 02.12.2010 року // Відомості Верховної Ради України. – 2011. – №№ 13, 13-14, 15-16. – Ст. 112.
5. Господарський кодекс України : Закон України від 16 січня 2003 року // Відомості Верховної Ради України. – 2003. – №№ 18, 19-20, 21-22. – Ст. 144.
6. Кізлова О. С. Застава в цивільному праві (питання теорії) : моногр. / О.С. Кізлова. – Одеса : Фенікс, 2011. – 352 с.
7. Кізлова О. С. Застава в цивільному праві України (концептуальні засади та правова природа): дис. ... д-ра. юрид. наук / О.С. Кізлова. – Одеса. – 429 с. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://mydisser.com/ru/catalog/view/6/44/7759.html>
8. Кізлова О. С. Інститут застави в сучасних правових системах / О.С. Кізлова // Актуальні проблеми держави і права: Збірник наукових праць. – Вип. 56. – 2010. – С. 30-33.
9. Зобов'язальне право України : Підручник / За ред. Є.О. Харитонова, Н. Ю. Голубевою. – К. : Істина, 2011. – 848 с.
10. Кізлова О. С. Стан дослідження категорії застави у цивілістиці / О.С. Кізлова // Наукові праці Національного університету «Одеська юридична академія». – 2012. – Том XII. – С. 227-234
11. Науково-практичний коментар Цивільного кодексу України: у 2 т. : Т. I. : [4-е вид., перероб. і доп.] / за ред. О. В. Дзери (кер. авт. кол.), Н. С. Кузнецової, В. В. Луця. – К. : Юрінком Інтер, 2011. – 808 с.
12. Нижний С. В. Цивільно-правові проблеми оформлення договору застави / С. В. Нижний // Збірник тез доповідей Міжнародної наукової конференції молодих вчених «Другі осінні юридичні читання» (14-15 листопада 2003 року). – С. 127-129.
13. Цивільний кодекс України : науково-практ. комент. [6-е вид., перероб. та доп.] / [Є.О. Харитонов, В. В. Завальнюк, І. М. Кучеренко та ін.] ; за заг. ред. Є.О. Харитонова, Н. Ю. Голубевої. – Х. : Одісей, 2010. – 1216 с.
14. Цивільне право України : Підручник : В 2-х т. : Том 1 / За ред. д-ра юрид. наук, проф. Є.О. Харитонова, канд. юрид. наук Н. Ю. Голубевої. – Х. : ТОВ «Одісей», 2008. – 832 с.
15. Цивільне та сімейне право України : підруч. / За ред. Є.О. Харитонова, Н. Ю. Голубевої. – К. : Правова єдність, 2009. – 968 с.

Берназ-Лукавецька Олена Михайлівна

ПРОБЛЕМНІ ПИТАННЯ ПРИ ЗВЕРНЕННІ СТЯГНЕННЯ ЗА ДОГОВОРОМ ЗАСТАВИ КОРПОРАТИВНИХ ПРАВ

У статті досліджуються питання визначення корпоративних прав та аналізуються положення чинного законодавства. Аналізуються проблемні питання застави корпоративних прав та їх особливості. У статті розглядаються та визначаються поняття частки статутного капіталу та її відмінність від корпоративних прав.

Ключові слова: застава, застава корпоративних прав, корпоративні права, частка статутного капіталу, договір застави корпоративних прав.

Берназ-Лукавецкая Елена Михайловна

ПРОБЛЕМНЫЕ ВОПРОСЫ ПРИ ОБРАЩЕНИИ ВЗЫСКАНИЯ ПО ДОГОВОРУ ЗАЛОГУ КОРПОРАТИВНЫХ ПРАВ

В статье исследуются вопросы определения корпоративных прав и анализируются положения действующего законодательства. Рассматриваются проблемные вопросы залога корпоративных прав и их особенности. В статье рассмотрено и определено понятие доли в уставном капитале, а также ее отличие от корпоративных прав.

Ключевые слова: залог, залог корпоративных прав, корпоративные права, доля в уставном капитале, договор залога корпоративных прав

Bernaz-Lukavetska Olena Mykhaylivna

PROBLEMATIC ISSUES IN FORECLOSURE UNDER COLLATERAL AGREEMENTS OF CORPORATE RIGHTS

The article deals with the question of definition of corporate rights and analyzing the provisions of the current legislation. Problematic issues of corporate collateral rights and their features are analyzed. In the article the percentage of share capital and its difference from corporate right is determined.

Keywords: mortgage, pledge of corporate rights, corporate rights, the percentage of share capital, collateral contract of corporate rights.